

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2568

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING STUDENT - CENTERED LEARNING MANAGEMENT OF SCHOOL UNDER PRACHINBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

แจ่มจันทร์ โมชา^{*1}, กัญกร เอี่ยมพญา², นิวัตต์ น้อยมณี³

Jaemchan Moza^{*1}, Kanporn Aiemphaya², Niwat Noymanee³

^{*1,2}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

³หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

^{*1,2}Master of Education Program, Educational Administration, Faculty of Education,
Rajabhat Rajanagarindra University

³Master of Education Program, Graduate School, Bangkok Suvarnabhumi University

^{*1}Corresponding Author e-Mail: baifernjaemchan@gmail.com

(Received: 2025, January 5; Revised: 2025, March 10; Accepted: 2025, March 14)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา 4) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จำนวน 297 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร 2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2568

ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการเตรียมการสอน ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร และด้านการสร้างความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 83.70 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $Z'Y = .861Z_1 + .040Z_4 + .140Z_2 + .123Z_3$

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา; การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ABSTRACT

The purposes of this research were to study: 1) the levels of roles performed by school administrators, 2) the levels of student-centered learning management, 3) the relationship between the roles of school administrators and student-centered learning management, and 4) the specific roles of school administrators that influence student-centered learning management. The sample for this research was obtained using a multi-stage sampling method, comprising 297 teachers from the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1. The statistical methods employed for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows: 1) the overall level of roles performed by school administrators was rated high, with mean scores ranging from high to low across the following categories: leadership, internal supervision, monitoring, follow-up and evaluation, relationship building, and promotion of teacher and personnel development; 2) the overall level of student-centered learning management was rated high, with mean scores ranging from high to low across the following categories: organization of learning activities, assessment and evaluation, lesson preparation, utilization of information technology, and knowledge exchange; 3) a significant positive correlation was identified between the roles of school administrators and student-centered learning management, with statistical significance at the .01 level; and 4) four factors related to the roles of school administrators—internal supervision, monitoring, follow-up and evaluation, promotion of

teacher and personnel development, and relationship building—were found to be statistically significant at the .01 level and could jointly predict 83.70% of the variance in student-centered learning management. This relationship can be expressed in the following predictive equation of the standard score: $Z'Y = .861Z_1 + .040Z_4 + .140Z_2 + .123Z_2$

Keywords: role of school administrators; student-centered learning management

บทนำ

สภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกยุคปัจจุบัน โลกแห่งศตวรรษที่ 21 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ มิติ โดยเฉพาะการศึกษาที่เป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และมีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกคนไทยต้องมีศักยภาพมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะให้พร้อมรับมือต่อแรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2561, หน้า 27) โดยต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นที่ตั้งโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน และประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรได้รับมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว และได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่แท้จริง (ทิตินา แคมมณี, 2566, หน้า 120) ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อเทคโนโลยี และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกซึ่งต่างจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่เน้นให้เด็กศึกษาหาความรู้จากการสอนของครูโดยตรง แนวการจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาได้ตามความสนใจของตัวเองที่แตกต่างตามความต้องการความสนใจและความถนัดรวมไปถึงทักษะต่าง ๆ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู การวางมาตรฐานการจัดการศึกษา การวางแผนการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ การสร้างขวัญกำลังใจ การเร่งรัดพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านต่าง ๆ เพื่อคุณภาพทางการศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ (อรทัย พิมพ์ใจใส, 2560, หน้า 78) อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่างๆของครู และบุคลากร มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดสื่อแหล่งเรียนรู้ การนิเทศภายใน และการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สุจิตรา มุลอินทร์ และปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2565, หน้า 90) พบว่าคุณลักษณะของ

ผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถทางการบริหารภาวะผู้นำทางมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบการอุทิศตนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน สนับสนุน และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหาร

จากผลการรายงานการดำเนินแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561-2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่าสภาพแวดล้อมสภาวะการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของหน่วยงานทำให้การบริหารจัดการข้อมูลไม่เป็นระบบส่งผลให้ใช้ไม่ตรงกับความต้องการการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งผลให้คุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนลดลง จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 พบว่าค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทั้ง 2 ระดับชั้น ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จึงได้กำหนดแนวทางที่ชัดเจนในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, 2566, หน้า 71-72) ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และนำผลมาปรับปรุงพัฒนาวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกปีการศึกษา

จากกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปสู่การพัฒนาแนวทางทางการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

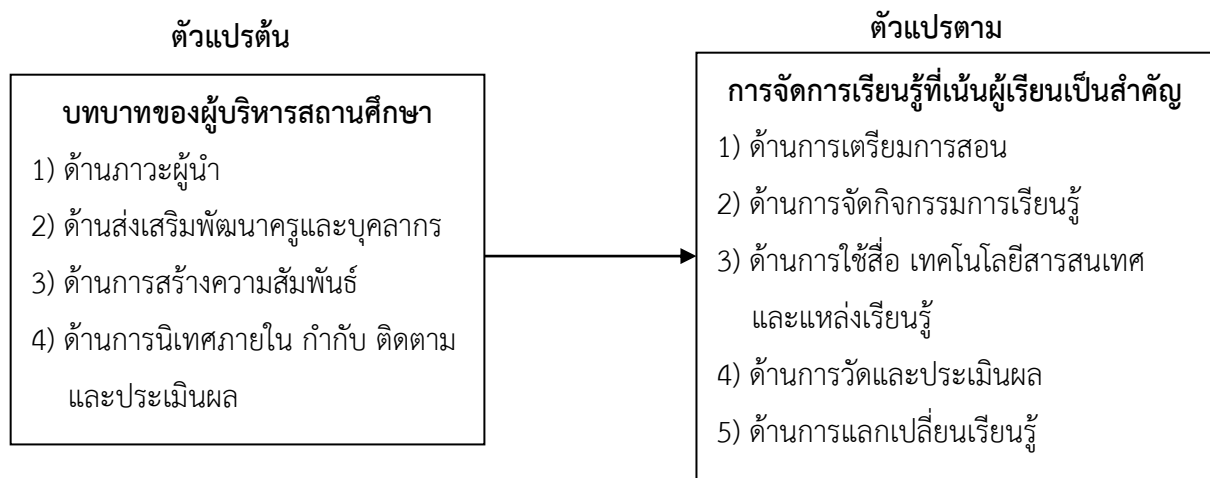
1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
4. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 รวมทั้งสิ้น 1,267 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, 2566, หน้า 7) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 297 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi stage sampling) จำแนกตามสถานศึกษาแต่ละอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็น ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน แบบสอบถามตรวจสอบรายการ (check list) ตอนที่ 2 ระดับของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 1 ได้สังเคราะห์แนวคิดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ของนักทฤษฎีและนักวิชาการ ได้แก่ เคนเนทส์และเจน (Kenneth & Jane 2000, p. 103) ยุคส์ (Yukl, 2006, pp. 370-372) เดอร์ริค (Derick, 2016, pp. 209-210) สุนันธิณี ม่วงเนียม (2560, หน้า 22) บรรจง ลาวะลี (2560, หน้า

206-210) สุรพงศ์ อังโพธิ์ (2562, หน้า 266) ธัชพนธ์ ไสยาสน์ (2562, หน้า 27) ชุตติมาพร เซาวนไฉ (2562, หน้า 6) ธิญญาภัทร์ สุภาศิริธนานนท์ (2563, หน้า 11) สุรัตน์ จันทโช (2566, หน้า 6-7) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร 3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ 4) ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และประเมินผล จำนวน 39 ข้อ และตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ ฟิงค์ (Fink, 2003, pp. 104-105) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 3-39) ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, หน้า 23) ทิศนา แคมมณี (2566, หน้า 120) กิรติ คุสานนท์ (2566, หน้า 8) อุทัยวรรณ ทองคำ (2562, หน้า 5) สุพิชญา พันธเดช (2563, หน้า 7) พัชรชัย อินอ่อน (2564, หน้า 17) วริษา เจียววิชัยบุญญา (2565, หน้า 12) อำดิน สาอุ (2565, หน้า 7) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการสอน 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน 37 ข้อ ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจากมากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยเสนอแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของการใช้ภาษาได้ความเที่ยงตรง IOC=.93 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่น=.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผ่านสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลให้ ระหว่างเดือน ตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ.2567 และได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 297 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2564, หน้า 54) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึงระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึงระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึงระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึงระดับน้อยที่สุด 2) สถิติอ้างอิงคือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2564, หน้า 362-363) ดังนี้ .80-1 หมายถึงว่ามีความสัมพันธ์ระดับมากที่สุด .60-.79 หมายถึงว่ามีความสัมพันธ์ระดับมาก .40-.59 หมายถึงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง .20-.39 หมายถึงว่ามีความสัมพันธ์ระดับน้อย .01-.19 หมายถึงว่ามีความสัมพันธ์ระดับน้อยที่สุด และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis) ด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน (stepwise regression) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.33 วุฒิกการศึกษา การศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 79.46 ประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 53.54

2. ระดับการปฏิบัติของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.46	0.37	มาก	1
2. ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร	4.36	0.36	มาก	4
3. ด้านการสร้างความสัมพันธ์	4.37	0.31	มาก	3
4. ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.39	0.40	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	4.40	0.26	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, $SD=0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X}=4.46$, $SD=0.37$) ด้านการ นิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.40$) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.37$, $SD=0.31$) และด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร ($\bar{X}=4.36$, $SD=0.36$) ตามลำดับ

3. ระดับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการเตรียมการสอน	4.46	0.40	มาก	4
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	0.45	มากที่สุด	3
3. ด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้	4.23	0.56	มาก	5
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.54	0.46	มากที่สุด	1
5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.51	0.46	มากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยรวม	4.45	0.42	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.45$, $SD=0.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.54$, $SD=0.46$) รองลงมาด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{X}=4.51$, $SD=0.46$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.50$, $SD=0.45$) ด้านการเตรียมการสอน ($\bar{X}=4.46$, $SD=0.40$) และด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.25$, $SD=0.56$)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r_{xy}=.676$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยเรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ ($r_{x1y}=.902$) ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร ($r_{x2y}=.801$) ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($r_{x4y}=.505$) และด้านการสร้างความสัมพันธ์ ($r_{x3y}=.411$)

5. ความถดถอยเชิงพหุของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	Unstandardized		Standardized	<i>t</i>	<i>P</i>
	Coefficients		Coefficients		
	<i>b</i>	<i>S.E.</i> _{<i>b</i>}	<i>β</i>		
(ค่าคงที่)	2.192	.178		1.082	.00
1. ด้านภาวะผู้นำ (X_1)	.989	.059	.861	11.130**	.00
2. ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และประเมินผล (X_4)	.443	.045	.040	1.278**	.00
3. ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร (X_2)	.269	.034	.140	4.919**	.00
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ (X_3)	.169	.046	.123	3.650**	.00

$a=2.192$, $R=.915$, $R^2=.837$, $S.E._{est}=.17751$, $F=13.323$, $p=.00$

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 3 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ (X_1) ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และประเมินผล (X_4) ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร (X_2) และ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .837 แสดงว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถร่วมกันทำนายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 83.70 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = a + bX_1 + bX_4 + bX_2 + bX_3$$

$$Y' = 2.192 + .989X_1 + .443X_4 + .269X_2 + .169X_3$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z'Y = .861Z_1 + .040Z_4 + .140Z_2 + .123Z_3$$

อภิปรายผล

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จากการศึกษาค้นคว้า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และ ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 มีความเป็นผู้นำทางการศึกษาคอยควบคุมดูแลและบริหารงานภายในโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน คล่องแคล่วว่องไว มีความรวดเร็วในการคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ดำเนินการวางแผนจัดการและควบคุมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ภารกิจ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทำให้วัตถุประสงค์บรรลุผลตามเป้าหมายและนโยบายของสถานศึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำที่มีความกล้าหาญจริงใจ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับ โอเวนส์ (Owens, 1970, p. 54) ที่กล่าวว่าบทบาทเป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลตามความคาดหวังของผู้อื่นซึ่งแตกต่างกันไปตามความคาดหวัง และความคิดที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของบุคคลผู้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ สอดคล้องกับ เคนเนธส์ และเจน (Kenneth & Jane, 2000, p. 103) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของกลุ่มและกิจกรรม โดยมีบทบาทด้านการเป็นหัวหน้าองค์กรและ เป็นผู้นำของหมู่คณะเป็นศูนย์รวมของการสั่งการภายในองค์กร ประกอบด้วยการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน และเป็นรูปธรรมมากที่สุด และเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมใหม่ ๆ เป็นผู้จัดการกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เป็นผู้จัดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์กร สอดคล้องกับ ยุคส์ (Yukl, 2006, p. 370) ที่กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารจากพฤติกรรม การบริหารต้องมีบทบาทการสร้างความสัมพันธ์ บทบาทในการให้และเสาะหาข้อมูล บทบาทในการตัดสินใจ บทบาทในการใช้อิทธิพล สอดคล้องกับ ประวิทย์

มันปาน (2560, หน้า 18) ที่กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในด้านความรู้ความสามารถในหลายๆ ด้าน และมีความทันสมัย มีอิทธิพลต่อบุคลากรในหน่วยงานเป็นผู้จัดหาสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินงาน เป็นมีบทบาทมากกว่าผู้อื่นเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ อันดีในองค์กร เป็นที่ยอมรับจากบุคลากรให้เป็นผู้นำพฤติกรรมหรือการกระทำที่ผู้บริหารได้แสดงออกมาให้เห็นในสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขสอดคล้องกับ ชุตินาพร เขาวนัว (2562, หน้า 64) และกานต์ธิดา วิงวอน (2567, หน้า 36) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จากการศึกษาพบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการเตรียมการสอน ด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู และผู้เรียนจะค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ โดยเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามความสนใจ ความถนัดพร้อมทั้งลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน ส่วนครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นที่ปรึกษา ผู้อำนวยการความสะดวก โค้ช คอยกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจ ให้คำแนะนำตามความเหมาะสม กระบวนการนี้ช่วยพัฒนาทักษะคิดขั้นสูงสอดคล้องกับ ดริสคอลล์ (Drillcoll, 1994, p. 64) ที่กล่าวว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเรียนไม่ได้เป็นผู้คอยรับการถ่ายทอดความรู้เท่านั้นแต่จะต้องเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการกระตือรือร้น และร่วมกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรวมทั้งวิธีการทำให้การเรียนนั้นสัมฤทธิ์ผล สอดคล้องกับ เบญจวรรณ กิสุขพันธ์ (2560, หน้า 12) ที่กล่าวว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญ เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนหรือนักเรียนได้มีโอกาสเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ชี้แนะ หรือแนะแนวไปสู่การค้นคว้าศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างถูกวิธี วิธีสอนแบบนี้ ได้แก่ วิธีสอนแบบหน่วยวิธีสอนแบบทดลอง วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ลักษณะและวิธีการสอนที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 4) ที่ระบุว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในสร้างองค์ความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะของผู้เรียนโดยให้ความสำคัญกับการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามความสนใจ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการคิดขั้นสูงที่ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าแทนที่จะเป็นเพียงการจำและทำความเข้าใจ ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวก สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ และทำหน้าที่เป็นโค้ช ทั้งนี้การประเมินผลความรู้ความเข้าใจจะต้องทำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบ การประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ อุทัยวรรณ ทองคำ (2562, หน้า 109) และสุพิชญา พันธเดช

(2563, หน้า 74) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จากการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร และด้านการสร้างความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา (Y) ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r_{xy}=.676$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร และด้านการสร้างความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สอดคล้องกับ บาสและสตอกดิลล์ (Bass & Stogdill, 1990, p. 54) ที่กล่าวว่าบทบาทของผู้นำทางการศึกษาเป็นความคาดหวังของผู้ที่อยู่ในวงการการศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อตนเอง และสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มด้วย ดังนั้นบทบาทที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับผู้บริหารทางการศึกษา คือ มุ่งปฏิบัติงานให้บรรลุ เป้าประสงค์เป็นผลผลิตแห่งกระบวนการปฏิสัมพันธ์ สอดคล้องกับ บาส (Bass, 1998, p. 92) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญที่ต้องรับผิดชอบสถานศึกษาทั้งหมดในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ กรีนนี่ (Greene, 1992, p. 18) ที่กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีบทบาทที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงไม่ว่าจะอยู่ในสำนัก หน่วยงาน หรือในโรงเรียน จะเปลี่ยนบทบาทไปตามสถานการณ์ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ต้องคอยควบคุมดูแลและบริหารงานภายในโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยใช้ความสามารถส่วนบุคคลบริหารงานที่จะสร้างบรรยากาศในการทำงานให้ทุกคนยอมรับศรัทธา และส่งผลให้ผู้ร่วมงานมีความมุ่งมั่นทำงานอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ กฤษณรงค์ สุภาพ (2561, หน้า 221-232) และปิยาภรณ์ พูลชัย (2565, หน้า 65) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จากการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร และด้านการสร้างความสัมพันธ์ ส่งผลกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ มินซ์เบิร์ก (Mintzberg, 2007, p. 304 อ้างถึงใน ริญญภัทร สุภาศิริธนานนท์, 2563, หน้า 59) ที่กล่าวว่าบทบาทในฐานะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบทบาท

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา มุ่งการอำนวยความสะดวก การจูงใจ การติดต่อสื่อสารและการควบคุม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดสภาพต่าง ๆ เช่น กำหนดงาน ให้ทำการกระตุ้นชักจูงในกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับ นาฮาวานดี (Nahavandi, 2000, p. 7) ที่กล่าวว่า ผู้นำประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ หลายส่วนด้วยกันคือ ปรากฏการณ์แบบกลุ่มนั้นคือ ไม่มีผู้นำที่ปราศจากผู้ตาม ภาวะผู้นำนั้นจะรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพลต่ออีกคนหนึ่ง หรือการที่สามารถชักจูงใจผู้อื่นได้นั่นเอง สอดคล้องกับ สุรพงศ์ อิงโพธิ์ (2562, หน้า 266) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นการวางแผนการจัดองค์กร การนำและการควบคุมจึงจะดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และกระบวนการต่าง ๆ ต้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งผู้บริหารจะต้องใช้กระบวนการของการจัดการ สามารถขับเคลื่อนและผลักดันจนทำให้การทำงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรต้องการเพื่อจะได้เข้าถึงเป้าหมายที่สถานศึกษาวางไว้ สอดคล้องกับ กฤษณพงศ์ สุภาพ (2561, หน้า 221) ที่พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร ส่งผลกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับ ญัฐกร คำแก้ว (2564, หน้า 227) ที่ศึกษาบทบาทในการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครู และบุคลากรโดยการประชุมสัมมนาจะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่อง มีกระบวนการที่มุ่งพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรโดยการศึกษาดูงาน การฝึกอบรม
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูใช้กิจกรรมหรือสื่อการสอนที่จัดกิจกรรมให้นักเรียน มีการค้นหาคำตอบและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยสังเกตส่วนดีและส่วนด้อยของนักเรียนจากการสื่อสารระหว่างครูและผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ร่วมกันส่งผลสู่การปรับปรุง และพัฒนาเพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางการศึกษาคอยควบคุมดูแลและบริหารงานภายในโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน คล่องแคล่วว่องไว มีความรวดเร็วในการคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ดำเนินการวางแผนจัดการ และควบคุมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ภารกิจ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทำให้อัตุประสงค์บรรลุผลตามเป้าหมายและนโยบายของสถานศึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. คุรศึกษาบทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

2. ควบคู่กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

บรรณานุกรม

- กฤษณรงค์ สุภาพ. (2561). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กานต์ธิดา วิงวอน. (2567). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. **วารสารสันตยาภรณ์ วัดหนองนกต**, 2(5), หน้า 35-55.
- กীরติ คุวานนท์. (2560). **การจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2561). **แผนการปฏิรูปประเทศ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชุตินาพร เขาวนไฉ. (2562). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรการพิมพ์.
- ชัยวัฒน์ สุธีรัตน์. (2561). **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์ แอนปริ้นติ้ง.
- ณัฐกร คำแก้ว. (2564). บทบาทในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**, 11(3), หน้า 215-227.
- ทศนา แคมมณี. (2566). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 26). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัชพนธ์ ไสยาสน์. (2562). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บรรจง ลาวะลี. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร**, 6(2), หน้า 208-210.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2568

เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์. (2560). **เทคนิคการจัดการเรียนรู้ Learning Management Techniques.**

กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ประวิทย์ มั่นปาน. (2560). **บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน**

จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปิยาภรณ์ พูลชัย. (2565). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น**

ผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พัชรมัย อินอ่อน. (2564). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา**

โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม

ราชกุมารี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา,

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ริญญาภรณ์ สุภาศิริธนานนท์. (2563). **บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษา**

จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วริษา เจียวิริยบุญญา. (2565). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม

เขต 2. **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 10(38),** หน้า 1-11.

สุรพงศ์ อังโพธิ์. (2562). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

สุจิตรา มุลอินทร์ และปรียาภรณ์ ตั้งคุณานนท์. (2565). คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการ

เรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา. **วารสารศิลปการ**

ศึกษาศาสตร์วิจัย, 14(2), หน้า 79-94.

สุพิชญา พันธเดช. (2563). **การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับ**

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์การศึกษา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

สุนันธิณี ม่วงเนียม. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงาน**

ของครูในโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก

เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุรัตน์ จันทโซ. (2566). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้**

เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. (2566). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ**

2566. ปราจีนบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด :**

แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

อรรถัย พิมพ์ใจใส. (2560). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น**

สำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

อุทัยวรรณ ทองคำ. (2562). **การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล**

เมืองมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ฮาดัน สาอู. (2565). **การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหาร**

สถานศึกษาในอำเภอสุคิริน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

Bass, B. M. & Stogdill, R. M. (1990). *Handbook of leadership: Theory, research, and managerial applications* (3re ed.). Columbus, OH: Collegiate.

Bass, B. M. (1998). *Transformational leadership: Industrial, military, and educational impact.* Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Row.

Derick Meado. (2016). *The role of the principal in schools* (Online). Available:

<http://teaching.about.com/od/admin/tp/Role-Of-The-Principal.htm>. [2023, August 25].

- Drillcoll, M. P. (1994). *Psychology of learning for instruction*. Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Fink, L. Dee. (2003). *Creating Significant Learning Experiences: An Integrated Approach to Designing College Courses*. n.p.
- Greene, J. C. (1992, January). A study of principals' perception of their involvement in decision-making. *processes: Its impact on their job performance Dissertation Abstracts International*, (79), pp. 16–18.
- Kenneth C. Laudon & Jane P. Laudon. (2000). *Management Information Systems Organization and Technology in the Networked Enterprise* (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Nahavandi, A. (2000). *The art and science of leadership*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Owens, R. G. (1970). *Organizational behavior in schools*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Yukl, G. (2006). *Leadership in organizations* (5th ed.). New York: Courier Stoughton.